

**Nino Gogiasvili**

**ნინო გოგიაშვილი**

*Iakob Gogebashvili Telavi state University*

*იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი*

*Georgia, Telavi*

*საქართველო, თელავი*

## **Polar Concepts of Fear and Love in the “Society of the Formers”**

**(Based on Irakli Samsonadze’s Short Novel *The Cushion*)**

### **შიშისა და სიყვარულის პოლარული კონცეპტები „ყოფილების საზოგადოებაში“ (ირაკლი სამსონაძის მცირე რომანის – „ყურთბალიში“ – მიხედვით)**

In just one continuous paragraph, the writer conveys the biggest trauma caused to his generation by the geopolitical changes of those times, the civil war and the country facing an absolute economic collapse.

The idea of the novel is to demonstrate and analyze the polar concepts of fear and love. The main character of the novel is a member of the “society of the formers”, a writer who has become functionless in Georgia in the 1990s.

**Keywords:** Samsonadze, Cushion, Novel

**საკვანძო სიტყვები:** სამსონაძე, ბალიში, რომანი

შიშისა და სიყვარულის პოლარული კონცეპტები „ყოფილების საზოგადოებაში“ (ირაკლი სამსონაძის მცირე რომანის – „ყურთბალიში“ – მიხედვით).

დრამატურგისა და მწერლის ირაკლი სამსონაძის მცირე რომანი „ყურთბალიში“ მნიშვნელოვანი ტექსტია არა მხოლოდ ავტორის შემოქმედების, არამედ მიმდინარე ქართული ლიტერატურის თვალსაზრისითაც. რომანის დროით-სივრცობრივი ქრონოტოპი გასული საუკუნის 90-იანი წლების საქართველოს პოლიტიკური, ეკონომიკური და ეგზისტენციალური ნიშნულებითაა განსაზღვრული.

მოცემული ნაშრომი, მოკრძალებული მცდელობაა, გავიაზრო ირაკლი სამსონაძის რომანის „ყურთბალიში“ იდეა, და ძირითადი გზავნილები მკითხველისადმი. ტექსტის ჟანრული განსაზღვრა მცირე რომანის კლასიფიკატორს შეგვიძლია მივუსადაგოთ; „ყურთბალიში“ დოკუმენტური პროზის ე.წ. ნონფიქშენის ნიმუშია, და რომანის მთავარი გმირიც – „ყოფილი მწერალი“ – ავტორის ლიტერატურული გარდასახვაა. ლიტერატურული მიმდინარეობის თვალსაზრისით, ტექსტი ნეორეალიზმის მკვეთრი ნიშნებით გამოირჩევა. ნეორეალიზმი, როგორც ლიტერატურასა და კინემატოგრაფიაში აღმოცენებული მიმდინარეობა, რომელიც იტალიაში ჩაისახა, მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ პერიოდში აღმოცენდა. ირაკლი სამსონაძის რომანიც საქართველოს სამოქალაქო ომის შემდგომ პერიოდს ასახავს და რეალიზმის ახლებური გადააზრებითაა შექმნილი. ირაკლი სამსონაძე აგრძელებს ქართული მწერლობის ტრადიციულ ხაზს, ინდივიდუალური სტილითა და თხზვის

ექსკლუზიური ნიუანსებით. თუმცა, „ყურთბალიში“ არ არის არც ტრადიციული, არც არატრადიციული და არც პოსტმოდერნისტული რომანის კლასიკური მაგალითი.

მწერალი, მხოლოდ ერთი, უწყვეტი აზრებით გადმოსცემს იმ უდიდეს ტრავმას, რაც მის თაობას მიაყენა იმდროინდელმა გეოპოლიტიკურმა ძვრებმა, სამოქალაქო ომმა და აბსოლუტურ ეკონომიკურ კოლაფსში ჩავარდნილმა ქვეყანამ. საქართველო გახდა უფუნქციო, ფრუსტრირებული და შიშის ვიბრაციებით მცხოვრები ადამიანებით დასახლებული ადგილი, სადაც აწმყო მძიმე, მომავალი კი – უიმედო და გაუგებარი გახლდათ. ტექსტის ფორმა შესაბამისია მის შინაარსთან, რაც მწერლის მაღალ პროფესიონალიზმზე მეტყველებს; პერსონაჟების „ყელში წაჭერილი“ ცხოვრების ლიტერატურული პორტრეტები და პასაჟები სუნთქვაშეკრული იკითხება, – თითქოს, ამ საბრალო ადამიანებთან ერთად, მკითხელიც იტანჯება. თხრობის ექსპრესიულობა, დანაწევრებული, პოეტური სინტაქსის მოკლე წინადადებები, გამეორება მწერლის სტილის განმსაზღვრელია, და შინაარსისა და იდეის რელევანტურ ფორმას წარმოადგენს.

რომანის იდეა შიშისა და სიყვარულის პოლარული კონცეპტების წარმოჩენასა და ანალიზში მდგომარეობს. საზოგადოება, რომელიც შიშის ძლევამოსილებას ექვემდებარება, ირღვევა, კნინდება და დეგრადირდება. შიში სიყვარულის ადგილს ადარ ტოვებს, ადამიანის არსებობის ერთადერთი ალიბი კი სიყვარულია. მიუხედავად იმისა, რომ რომანი „ყურთბალიში“ XXI-ე საუკუნის დასაწყისში დაიწერა, როდესაც პოსტსაბჭოთა ლიტერატურა, ხშირად, პოსტმოდერნისტული ნიშნებით გამოირჩევა და პოსტმოდერნისტული მგრძნობელობა დროის მთავარ მოთხოვნადაა ქცეული, ის უფრო ნეორეალისტურ და ნატურალისტურ ტექსტად შეგვიძლია მოვიაზროთ; რადგან, მწერალი იუველირის სიზუსტით ძერწავს პერსონაჟებს, მიუხედავად ჭარბი ექსპრესიულობისა, არც ერთი პორტრეტი არ რჩება ბუნდოვანი და დაუსრულებელი.

„კლასიკური თხრობა ყოველთვის იწვევს უცვლელ შთაბეჭდილებას: თითქოს, თავდაპირველად, ავტორის შემეცნებაში აღსანიშნი (ან ზოგადი წარმოდგენა) ჩნდება, შემდეგ კი, თავისი წარმოსახვითი ნიჭის ფარგლებში, ის ეძიებს „სწორ“ აღმნიშვნელებს, დამაჯერებელ მაგალითებს; კლასიკოსი ავტორი ხელოსანს ჰგავს, მას თავი აქვს დახრილი აზრის დაზგაზე და წინასწარ შემუშავებული კონცეპტის არსის გამოსახატავად საუკეთესო გამომსახველობით დეტალებს არჩევს“ (ბარტი, 2013, გვ.182), – წერს როლან ბარტი.

რომანის მთავარი პერსონაჟი „ყოფილების საზოგადოების“ წევრი, 90-იანი წლების საქართველოში უფუნქციოდ დარჩენილი მწერალია. მისი ცხოვრება ერთ დიდ დრამას წარმოადგენს: საქართველო ათასი ჯურის „ყვარყვარესა“ და „ჯაყოს“ ხელშია ჩავარდნილი, მართალი კაცის ერთადერთი მორალური პოზიცია კი, ასეთ დროს, მარგინალიზაციაა, რადგან ვერ ეთვისება ამგვარ მახინჯ სოციალურ სისტემას. ფუნქციადაკარგული „ყოფილების“ თემა კარგად დამუშავებული და შესწავლილია, არა მხოლოდ ქართულ, არამედ მსოფლიო ლიტერატურაში: „ნაკაცარი“ თეიმურაზ ხევისთავი გაგვახსენდება მიხეილ ჯავახიშვილის „ჯაყოს ხიზნებიდან“, რომელსაც არანაირი სუბსტანცია არ გააჩნია, ადამიანად დასარჩენად. თუმცა, ჯაყო არა მხოლოდ დროის, არამედ, უფრო საკუთარი უსუსურობისა და უნიათობის მსხვერპლია. „ყურთბალიშის“ პროტაგონისტი მწერალია, თეიმურაზივით „წიგნის ჭია“, თუმცა, სოციალური კრიზისის ჟამს, წვრილ კონტრაბანდისტობასაც ითავსებს; მოცემული მეტამორფოზა ნამალადევია, გამოუვალი მდგომარეობის ნაყოფი, საკუთარ ეგოზე ზეწოლის შედეგი და, ამის გამო, ნაკლებშედეგიანი. მწერლის შინაგანი კომფორტი სრულიად დარღვეულია, და ნაცვლად წერისთვის შესაბამისი გარემოს შექმნისა, ფიქრისა და ჭვრეტისა, იძულებულია, ოჯახის გამოკვების მიზნით, ათასი შეუსაბამო და მიუღებელი საქმე წამოიწყოს; ამის გამო, ილახება მისი ღირსება და, შედეგად, მიღებული აგრესია ისევ ოჯახს უბრუნდება.

რომანში ასახულია მძიმე სოციალური კრიზისი, რომელსაც, მწერლის აზრით, ეგზისტენცი-ალური გაურკვევლობა და ცდომილებაც იწვევს, ეკონომიკურ შეჭირვებასთან ერთად; „თირკმელის გაყიდვა“ სულის გაყიდვის მატერიალიზებული მეტაფორაა, რაც ფიზიკური გადარჩენის გამო-უვალ რეალობადაა ქცეული. „თირკმელთან შეღვევა იოლია. საქმე დამლული. კოჭლი ნანა. მე და ვახომ ჩვენ ჩვენი თირკმელი შევთავაზეთ. ჰო. კოჭლ ნანასთან ჩემი ხორცის გასაყიდად მივედი. მაქსიმეს მეგობრის კაფეში – ჩემი სულის გასაყიდად“ (სამსონაძე, 2019, გვ. 7), – ვკითხულობთ მთა-ვარი გამირის – ყოფილი მწერლის – მონოლოგს „ყურთბალიშში“. „თითქოს ვიღაცას ვღალატობდი. ვის ვღალატობდი? ვის და თირკმელს. თირკმელი კი არ მღალადობდა მე, არამედ მე ვღალატობდი მას“ (სამსონაძე, 2019, გვ. 57). ტექსტში შეუნიღბავი ნატურალიზმითაა წარმოჩენილი ოჯახის, როგორც საზოგადოების ყველაზე მდგრადი ინსტიტუტის, დეგრადაციის დინამიკა, რომელსაც შიშის პრიმატს დაქვემდებარებული ადამიანები განაპირობებენ.

რომანი მნიშვნელოვანია როგორც იდეის, ასევე სტილის თვალსაზრისით.

„წაგებული ომის შემდეგ ვახომ ავტომატი გაყიდა და ბაზრობაზე დახლი იქირავა. ვახოს-თვის აფხაზეთის ომი პირველი ომი არ ყოფილა. მანამდე ცხინვალი იყო. მერე თბილისის ომი. მერე აფხაზეთი. ვახომ მესამე ომის მერე გაყიდა ავტომატი. მორჩა, – თქვა ვახომ, – ჩემი საომარი ვიომე. ეტყობა, ცუდი მეომარი ვარ, ვნახოთ, როგორი ვაჭარი ვიქნები“ (სამსონაძე, 2019, გვ.7), – ვკითხულობთ „ყურთბალიშში“.

ვახო მთავარი გამირის ბავშვობის მეგობარია, რომელმაც ომის დასრულება და ვაჭრობის და-წყება გადაწყვიტა; ციტატიდან ნათლად სჩანს, რომ წაგებულმა ომებმა ვახო ფსიქოლოგიურად და-ანგრია, გატეხა. ქვეყანაში არსებული გამოუვალი მდგომარეობა კი, ვაჭრობის პერსპექტივას უშლის თვალწინ მას. სრულიად ნათელია „ვეფხისტყაოსნის“ ფრაზის – „თქვენ ვაჭარი ჯაბანნი ხართ, ომისაცა უმეცარნი“ – იმპლიციტური არსებობა მოცემულ ალუზიაში. რუსთველისეული დოქტრი-ნის თანახმად, ვაჭარი სულმოკლე, მშიშარა ადამიანია, რომელსაც ბრძოლისა და ომის უნარი არ გააჩნია. ბრძოლას სიმამაცე, იდეის სიყვარული და მისადმი ერთგულება სჭირდება, რაც ვაჭრის-თვის უცხოა, რადგან ის მხოლოდ მოგება-წაგების კონტექსტში განიხილავს გარემოს. მოცემული ინტერტექსტი სხვადასხვა ლიტერატურულ ტექსტებშია გადამუშავებული; ამჯერად მახსენდება გურამ დოჩანაშვილის მოთხრობა „მხოლოდ ერთი კაცი“, სადაც ანალოგიურადაა კონსტრუირებუ-ლი მშიშარა ვაჭრის ლიტერატურული პორტრეტი. „ყურთბალიშის“ პერსონაჟის ტრანსფორმაციის მოდელი – მეომრიდან მოვაჭრემდე – რომანის მთავარი იდეური გასაღებია; ადამიანები კარგავენ სიყვარულისა და ბრძოლის უნარს, და ემორჩილებიან შიშისა და თვითგადარჩენის ინსტინქტს; ადამიანები კარგავენ პროფესიებსა და სამსახურებს, და ხდებიან „ყოფილების საზოგადოების“ წევრები. ვახომ დახლსაც თავი ანება და ლუდის შემოტანას მიჰყო ხელი. ეს საქმეც მალე მოსწყინდა და მანქანების პროფილაქტიკა გახსნა, მთავარ გამირთან ერთად; ამის შემდეგ კი, წვრილმან კონტრაბანდისტობას მიჰყვეს ხელი მეგობრებმა და „ფულის გაჭრაც“ ისწავლეს, როგორც იმ დროს დამკვიდრებული სლენგი დასადავდა: პროდუქტებს ყიდულობდნენ და ჯიხურებში აბარებდნენ. მუდმივად ფიზიკურ გადარჩენაზე ზრუნვასა და ფიქრში გართულებს, ცხოვრების გემოს შესაგრ-მნობი დრო აღარ რჩებათ; ხანდახან თუ ცდილობენ, ერთმანეთთან შეხებით საკუთარი სხეულები დაიბრუნონ: „მე და ქეთინო ცოლქმრობის ვალს ვიხდით. არა. ზამთრის ცივ ღამეებში მე და ქეთინოს სიყვარულის ვალი გვაწუხებს“ (სამსონაძე, 2019, გვ.11). სიყვარული, როგორც ადამიანის ონტოლოგიური მოთხოვნილება, ადამიანური არსებობის დასტური და გამართლება და მისდამი ვალი, აღიარებულია ის თუ ლატენტური, ყველა პერსონისთვის ყველაზე სასურველი და კმაყოფი-ლების მომგვრელი კონდიციაა. თუმცა, როდესაც ადამიანს საბაზისო, ფიზიკური სიცოცხლისთვის აუცილებელი ვიტალური მოთხოვნილებები აქვს დასაკმაყოფილებელი, მასში გადარჩენის ინსტინ-ქტი იწყებს მუშაობას და სხვას ყველაფერს გვერდით სწევს. ასეთი ადამიანი ფიზიკურად გადარჩე-

ნილი, მაგრამ სულიერად მკვდარია. ცოლ-ქმრის ფიზიკური შეერთების ეს კონკრეტული შემთხვევა უფრო საბაზისო ინსტინქტის ქცევაა, ვიდრე სიყვარულის ადამიანური დეკლარირება.

მოუხედავად იმისა, რომ რომანი ძალიან თავისუფლად იკითხება, როგორც ამბობენ, წყალივით, ირაკლი სამსონაძე მაინც დეტალების მწერალია. ნაწარმოების დასაწყისიდანვე გვთავაზობს რომელიმე პატარა დეტალზე პედალირებას და მთელი ტექსტის განმავლობაში პერმანენტულად ავითარებს, აძლიერებს, აკონკრეტებს მას. მაგალითად, ვახოს რომ უაჰერობა აწუხებს და, სიუჟეტური ხაზის განვითარების კვალდაკვალ, ხან სად წამოყოფს ეს ფაქტი თავს და ხან – სად. რომანში თხრობა დინამიკურია, მაღალი სიჩქარითა და მგრძობელობით სავსე. ბევრია ერთსიტყვიანი – ზმნა-წინადადება. ყურადღებამისაქცევია, რომ პროტაგონისტის მონაყოლი დრო ხან წარსულის და ხან აწმყოს ლინგვისტური დროით აღინიშნება. ვფიქრობ, ეს მინიშნებაა, რომ 90-იანების სოციალური ტრაგედიის პოსტტრამაული მოცემულობა დღესაც აქტუალურია და გრძელდება. თანამედროვე ქართულ საზოგადოებას ჯერ კიდევ არ მოუხდენია სრული რეფლექსია ამ მოცემულობაზე და, თითქოს, წარსულ დროში აგრძელებს ცხოვრებას. მთხრობელისთვის განცდები იმდენად ავთენტური და მკვეთრია, ხშირად მათ აწმყოს გრამატიკული დროით გამოხატავს. წინადადებები მოკლეა და, ხშირად, დაუსრულებელი, წინადადების რომელიმე წევრის დეფიციტით გამოწვეული. მაგალითად: „ცივი თითებით რკინის სიცივეს. კარი ხრჭალით. ჩუ, ჩუმად. ფარდებჩამოფარებული ოთახის ბინდი. თვალს ვაჩვევ. ეჩვევა“ (სამსონაძე, 2019, გვ.13), და ა.შ. ტექსტის ამგვარი დანაწევრებული ნარატივი სპეციფიკურ დინამიკასა და სტილს ქმნის. პარალელს გავავლებ ოთარ ჩხეიძის ლიტერატურულ სტილთან, მოცემული თვალსაზრისით. წარმოუდგენელია, ამგვარი „წამის შთაბეჭდილების“ გადმოცემის მანერაზე არ გაგვახსენდეს ნიკო ლორთქიფანიძის იმპრესიონისტული ნოველები და თხზულებები. რომანის დასაწყისიდანვე, მთავარი გმირი პირველ პირში გვიყვება, რომ ის გაციებულია. შეციებული ადამიანის პორტრეტი ზამთარში, ნათლად ასახავს იმ ცუდ პირობებს, რომელშიც მას უხდება ცხოვრება. შემადრწუნებელი დრამატიზმითაა აღწერილი ოჯახის მდგომარეობა, როდესაც ახალი წელი მოდის და სახლში არაფერია: მაცივარი – ცარიელი, ოჯახის უფროსი – ნასვამი, ბავშვი – დამფრთხალი, ცოლი კი – საჩხუბრად შემართული, გაკაპასებული. მახსენდება ეგნატე ნინოშვილის ცნობილი მოთხრობა „გოგია უიშვილი“ და სიღარიბის ის აუტანელი სისასტიკე, რომელიც განსაკუთრებით ახალი წლის დღესასწაულისას მუდავნდება. ახალი წელი ხვავთან, ბარაქასთან, მხიარულებასა და იმედებთან ასოცირდება, და სიღარიბე იმგვარ კონტრასტს ქმნის მასთან, რომ მიუღებელი ხდება ადამიანის ფსიქიკისთვის. ამის გამო, გოგია უიშვილი თავს იკლავს, „ყურთბალიშის“ მთავარი პერსონაჟი კი ცოლს ურტყამს – გამეტებით, უსუსური კაცის დაუნდობლობით, დამნაშავეს უზნეობით. მამის საქციელზე პატარა შვილი განწირული ყვირის, მამა კი გარბის სახლიდან, რომ სადღაც დაიცხროს აფორიაქებული სინდისი. ...“სიღატაკით გავილახეთ. სამივენი. ჰო. სამივენი. სიღატაკით გალახულები. ყველას შეგვებო ერთმანეთის ხელი“ (სამსონაძე, 2019, გვ. 16), – ვკითხულობთ რომანში, და ეს სიტყვათშეთანხმება – სიღატაკით გალახვა – არაჩვეულებრივად ასახავს ასეთ მდგომარეობაში ჩავარდნილი ადამიანების ტრაგედიას.

ავტორი შეურბილებელი ნატურალიზმით აღწერს ფრუსტრირებული პერსონების, „ყოფილების საზოგადოების“ ღირსეული წევრების ცხოვრების ფსკერზე ქმედებების დეტალებს: მეგობრები, როგორ ივიწყებენ რაღაც წუთებით ცხოვრებას, უფრო სწორედ, სურთ დაივიწყონ: სასმელით, მეძავებით... ცხადია, ამგვარ ცდებს შედეგი ვერ გამოქვს და ისინი უფრო ღრმად ეშვებიან წუმპეში, მათთვის ასმაგად შემზარავია ის რეალობა, რაც თავად შეიქმნეს, თავდავიწყების მიზნით.

ირაკლი სამსონაძე მოურიდებლად გულწრფელია და დაუჯერებლად პედანტი; მას მარცვალ-მარცვალ აკრეფილი და ტექსტში ჩადებული აქვს ყველა მანკიერი თვისება, რაც „ყოფილების საზოგადოებას“ ახასიათებს, და არა მარტო „ყოფილების“, ზოგადად – საზოგადოებას. მთელი ეს ლიტერატურული ნეორეალიზმი, მოჭრილი, პულსაციასავით წინადადებებით, დრამატული და ტრაგიკული სტოკატოებით, იმისთვისაა დაწერილი, რომ თქვას: „უფლება მართლა დიდი სიტყვაა. სიყვარულივით. განსჯისა და მოკითხვის უფლება მხოლოდ სიყვარულს აქვს. ბანალურია. ალბათ.

არ მაინტერესებს. საკუთარ ტყავზეა განცდილი. ყოფილების საზოგადოებამ მაგრძნობინა“ (სამსონაძე, 2019, გვ.45). ესეც ბანალურია, მაგრამ, ფაქტია, რომ ყველა დიდი ნარატივის შესახებ უკვე ჩვენს წელთაღრიცხვამდე ცნობილია; მეტიც, ანტიკური ტექსტები მთელი სიმძაფრით განიხილავენ სიყვარულს, სიმუღვილს, ღალატს, საზოგადოების მანკიერებებს და ა.შ. „ყურთბალიშის“ ავტორი მთელი გატაცებით საუბრობს სიყვარულის უზენაესობასა და მის პოლარულ – შიშის სიმცირის შესახებ. მწერლის გზავნილები ქრისტიანულ ელფერსაც ატარებს: „*მე გენეტიკურად ქრისტიანი ვარ და დროდადრო იმ ეკლესიის წიაღში ვეძებ შვებას, რომელიც ჩემმა წინაპრებმა შემომინახეს*“ (სამსონაძე, 2019, გვ.45). „*რა ათეისტურ საზოგადოებაშიც არ უნდა იზრდებოდეს კაცი, ბოლოს და ბოლოს, იგი მაინც ფიქრობს ღმერთზე. როდესაც ღმერთზე ვფიქრობ, მე ბებიჩემის ნაფერები ხატიდან მომზირალ სახეს ვხედავ. იმას მივმართავ და ამიტომაც, იმ ეკლესიაში შევდივარ, სადაც მისი მსგავსი ხატი მეგულდება*“ (სამსონაძე, 2019, გვ.45-46). ღმერთთან და საკრალურობის განცდასთან, მთავარ პერსონაჟს ბებიის ხსოვნა აკავშირებს. თუმცა, ათეისტურ გარემოში გაზრდილი ადამიანისთვის უცხოა რელიგიური კანონებისა და დოგმატების ცოდნა, მითუფრო, ამ კანონებით ცხოვრება. ბებიის ხსოვნასთან ასოცირებული ღმერთი-სიყვარული პროტაგონისტისთვის ცხოვრებაში ყველაზე ნათელი და საიმედო შუქურაა; როდესაც ძალიან იღლება, მიდის ეკლესიაში და შვებას გრძნობს. „ყოფილების საზოგადოების“ მათხოვრებიც კი, რომლებიც ეკლესიის წინ შექუჩებულან, სხვანაირები არიან; ირონიაშეპარული დრამატიზმით საუბრობს მწერალი მათხოვრების გამოწვედილი ხელების პლასტიკაზე, დამუშავებულ, საწყალობელ ინტონაციაზე, მათ შორის კონკურენციაზე... „თანაგრძნობის მაღლს ყიდის“ „ყოფილების საზოგადოების“ მათხოვარი, ანუ, ვაჭრობს იმით, რითიც შეუძლია. ლირიკული გმირი იხსენებს სახარებისეულ პასაჟს, როდესაც ქრისტემ აყარა ეკლესიის ეზოში შეყრილი ვაჭრები. ეს მათხოვრებიც ვაჭრები არიან, მაგრამ მთავარ პერსონაჟს მხოლოდ ფულის მიცემა შეუძლია მათთვის. განსჯა ნებადართულია მხოლოდ ჭეშმარიტი სიყვარულის მატარებლისათვის, რაც, ცხადია, მხოლოდ ქრისტეს ღვთაებრივი პერეოგატივაა. მთავარი გმირი განჩხრეკს საკუთარ ემოციებს და აღიარებს, რომ ჭეშმარიტი სიყვარულით არ მოქმედებს. მისი სოციალური ქცევა მოწყალების გაღების დასწავლილი აქტია, სიბრალულის დეკლარირება მხოლოდ, და არა – სიყვარულის.

შიში, ავტორისეული განცდით, გამორიცხავს სიყვარულს, რადგან ის უკიდურესი ბოროტებაა, სიყვარული კი – უკიდურესი სიკეთე. „*მიდი-მოვდივარ. თვითდამკვიდრების ინსტინქტი. თვითგადარჩენის ინსტინქტი. ყველგან შიში იგრძნობა. ყველა გამოხედვის მიღმა შიში იჭყიტება. ყველა ომახიანი სიტყვის მიღმა შიში ხმაურობს. შიშით გაბოროტებულნი. შიშით თვალდაბინდულნი. შიშით შიშის მთესავნი*“ (სამსონაძე, 2019, გვ. 48), – ვკითხულობთ „ყურთბალიშში“ და სახარებისეული სენტენციის – „სიკვდილითა სიკვდილისა დამთრგუნველი“ – დეკონსტრუირებული რემინისცენცია იკვეთება. ქრისტეს, როგორც განსხეულებული სიყვარულის მოგონება, შიშთან, როგორც მის პოლარულ კონცეპთან, კონტრასტის შესაქმნელად, და ხაზგასასმელად სჭირდება ავტორს.

მიუხედავად დაქცეული დროისა, რომანის მთავარი პერსონაჟის გაუსაძლისი ტკივილი მაინც მის ეგზისტენციალურ კრიზისს უკავშირდება. მთავარ პერსონაჟს მუდმივად სტანჯავს გრძნობა, რომ, როდესაც შეეძლო რეაგირება, ქუჩაში დაგდებულ კაცს მშვიდად აუარა გვერდი, რადგან ტომრით პროდუქტი მიჰქონდა. სინაწული მსჭვალავს მის მთელ არსებას და წარმოიდგენს, რომ ეს კაცი მისი ძმაცადა ვახო იყო, ან სულაც – ქრისტე ღმერთი! მას შიშითა და გადარჩენის ინსტინქტით გონდაკარგული საკუთარი არსება აფრთხობს, შვებად კი ისევ დედის შეკერილი ყურთბალიში ეგულება, რომელსაც მისი შვილის სუნნი სდის. გარემო, რომელიც მისთვის ასე უცხო, დამთრგუნველი და გასვრილია, ბალანსდება მისთვის საკრალურ ნივთთან შეხებით. ყურთბალიში უპირობო სიყვარულის სიმბოლოა, რომლითაც დედას შეუძლია უყვარდეს შვილი და ბებიას – შვილიშვილი. სწორედ ეს უპირობო სიყვარულია ადამიანის გადარჩენის ერთადერთი შანსი, სწორედ ისაა ადამიანის არსებობის ერთადერთი გამართლება. სხვა დანარჩენი ანუ გამორჩენაზე, ინსტინქტებზე და შიშზე აგებული სიცოცხლე აზრს მოკლებულია. შიში თუ დაიდლევა და ტრანსფორმირდება სიყ-

ვარულად, ადამიანთა ცხოვრების ხარისხი უფრო მაღალ სიხშირეზე გადავა. ირაკლი სამსონაძის მცირე რომანი „ყურთბალიში“ სწორედ შიშისა და სიყვარულის პოლარული კონცეპტების წარმოდგენა და მისი ლიტერატურული დამუშავებაა.

#### გამოყენებული ლიტერატურა:

ბარტი, რ. (2013). S/Z, თბილისი: თსუ გამომცემლობა.

სამსონაძე, ი. (2019). ლეას საათი: ტრილოგია. ყურთბალიში, თბილისი: „ინტელექტი“.

#### References:

Bart'i, R. (2013). S/Z. [S/Z]. Tbilisi: tsu gamomtsemloba.

Samsonadze, I. (2019). Leas saati: t'rilogia. Q'urtbalishi. [Leah's Watch: A Trilogy]. Ttbilisi: „int'elekt'i“.

Barty, R. (2013)., Tbilisi: TSU Publishing House